

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Remissvar – utkast till lagrådsremiss Utlandsspioneri

Mot bakgrund av de intressen Åklagarmyndigheten har att beakta lämnas följande synpunkter på utkastet till lagrådsremiss.

Kapitel 4 – En utvidgad spioneribestämmelse

Den vägledning som ges om innebörden av begreppet *med främmande makt liknande sammanslutning* (s. 24–25 och 76) lämnar utrymme för osäkerhet om huruvida det krävs att sammanslutningen har en statslikande kontroll över ett territorium, eller om ett betydande våldskapital och förmåga att bedriva riktad underrättelseverksamhet i sig kan räcka, exempelvis hos en motståndsgrupp i exil.

Som exemplet Daesh åskådliggör kan en och samma organisation över några år förändras avseende kontroll över territorium, förmåga att utöva våld och hierarkisk uppbyggnad, exempelvis så att organisationen vid en given tidpunkt fungerar som ett forum för ideologiskt utbyte och där förmågan till våld består i att förmå ensamagerande att med små medel genomföra attentat i organisationens namn. Det framstår inte som klart i vilka stadier och under vilka förutsättningar som organisationen skulle träffas av det föreslagna begreppet.

Det vore därför värdefullt att få tydligare hållpunkter för bedömningen av om en sammanslutnings faktiska maktposition är sådan att den kan liknas vid den som innehas av en främmande makt.

Avsnitt 5.2 – En ny straffbestämmelse mot utlandsspioneri

Det framstår som riktigt att inte koppla räckvidden av vilka uppgifter som skyddas till hypotetiska prövningar. Det innebär också att rekvisitet *förhållande av hemlig natur* i 19 kap. 7 § inte är lämpligt att återanvända i den föreslagna 19 kap. 6 a §, eftersom det till det rekvisitet sedan tidigare finns en tolkningsanvisning som inkluderar ett hypotetiskt prov.

Det är samtidigt angeläget att valet av ordet hemlig *uppgift* inte medför att tillämpningsområdet uppfattas bli snävare än vad som är motiverat. Som vi ser det är det angeläget – och avsett – att de typer av information som träffas av lokutionen i 19 kap. 7 § också ska träffas av formuleringen i 19 kap. 6 a §. Den formulering som nu finns i specialmotiveringen (s. 77y) kan dock ge ett annat intryck.

Det är i sammanhanget värt att notera att den obehöriga hanteringen, i flera mål där personer dömts för grov obehörig befattning med hemlig uppgift, består av annan hantering än med hemligstämplade handlingar. Det har istället handlat om egna sammanställningar av olika uppgifter. Sådana sammanställningar, t.ex. av muntliga uppgifter, kan utan tydliga tolkningsanvisningar riskera att falla utanför tillämpningsområdet för 19 kap. 6 a §, vilket vore mycket olyckligt.

Detta yttrande har beslutats av överåklagaren Lennart Guné efter föredragning av kammaråklagaren Johan Lengholm. I den slutliga handläggningen av ärendet har också kammaråklagaren Mats Ljungqvist, riksenheten för säkerhetsmål deltagit.

På Åklagarmyndighetens vägnar

Lennart Guné
Chef för Utvecklingscentrum